

MEDELANDEN FRÅN
SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN

ÅRGÅNG XVII

DEN 5 MARS

N:R 19.

1932

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: REINHOLD NAUCLÉR

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
VERKSAMHET UNDER ÅR 1931.

Till Svenska Teknologföreningen.

SKRIVELSER TILL BEHANDLING

VID

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
ORDINARIE STÄMMA DEN 17 MARS 1932

STYRELSENS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1931

FÖREDRAG OCH DISKUSSIONER VID AVDELNINGARNAS
SAMMANTRÄDEN UNDER ÅR 1931

REVISORERNAS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1931

VALKOMMITTENS FÖRSLAG TILL KANDIDATER VID DE
ENLIGT STADGARNAS § 16 FÖRESKRIVNA VAL

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS FASTIGHETS-AKTIE-
BOLAGS STYRELSE- OCH REVISIONSBERÄTTELSE
FÖR ÅR 1931

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDLINGAR 237

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS VERKSAMHET UNDER ÅR 1931.

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed avgiva berättelse över föreningens verksamhet under år 1931.

1. Ledamöter.

Trots depressionen har glädjande att säga föreningens ledamotsantal undergått en rätt tillfredsställande stegring.

Antalet nya ledamöter har uppgått till 137, av vilka 77 förutvarande medlemmar av Tekniska Högskolans studentkår, vilka anmälts till inträde enligt stadgarnas § 4. Dessutom hava 23 förutvarande ledamöter återkommit.

Genom döden avgångna under året äro, så vitt känt, 26 ledamöter, nämligen:

SÖDERBERG, OLOF ALFRED, generalkonsul.
JOHANSSON, HARALD ELIAS, bergsing., fil. dr., statsgeolog.
JONZON, TORSTEN RUDOLF DANIEL, lantbruksingenjör.
LINDQUIST, KARL VIKTOR HUGO, civilingenjör.
HIRSCH, OSCAR SALOMON, ingenjör, arkitekt.
WALIN, ERIK, arkitekt.
HOLMGREN, KARL ADOLF, civilingenjör.
LUNDQUIST, CARL FREDRIK ENGELBERT, civilingenjör.
SJÖBERG, KARL-GUSTAF, civilingenjör.
FOGELSTRÖM, IVAR AUGUST, civilingenjör, arbetschef.
ALMQUIST, FRIDOLF WILHELM F:SON, civilingenjör.
SANDBERG, JOHAN HJALMAR, ingenjör.
RYDH, JOHAN A., direktör.
BRUNNBERG, KARL GUSTAF ADOLF, disponent.
KJELLBERG, OSCAR, direktör.
GIMBERG, CARL JOHAN, civilingenjör, f. d. överingenjör.
BRODIN, GUSTAF ADOLF, f. d. 1:e byråingenjör.

*

DANIELSSON, FRITZ JULIUS, civilingenjör.
 WALLENUS, NILS OTTO JOHN LORENTZO, kapten.
 DAVIDSON, ARON, civilingenjör.
 JOSEPHSON, FRITS VIKTOR HERMAN, civilingenjör.
 TORNÉRHIELM, THOR RAGNAR, disponent.
 SÄTHERBERG, CARL HUGO, ingenjör.
 WIJKMAN, JOHAN (JOHN) BERNHARD C:SON, civilingenjör.
 NYQVIST, GUNNAR I:SON, civilingenjör.
 WAHREN, AXEL H., civilingenjör, disponent.

Stadgad årsavgift har erlagts av 2 869 ledamöter, varav 1 432 bosatta i Stockholm med omnejd, 1 212 annorstädes i Sverige och 225 i utlandet.

Antalet ständiga ledamöter har under året varit 102 och de röstberättigade hava varit totalt 3 169.

2. Styrelse och funktionärer.

Föreningens styrelse har under år 1931 utgjorts av:

Ordinarie ledamöter:

av Föreningen å stämma valda:

NAUCKHOFF, SIGURD A. G:SON, direktör, föreningens ordförande, 29.¹
 MALM, S. ERIK, disponent, förste vice ordförande, 29.
 EKWALL, AXEL, överingenjör, andre vice ordförande, 29.
 KREÜGER, HENRIK, professor, 30.
 LINDHAGEN MANNE, direktör, 30.
 WESTERBERG, STEN A:SON, direktör, 30.

av Avdelningarna valda:

LINDHAGEN, MANNE, direktör, 31. LUNDBORG, BROR, överingenjör, 31. Valda av avdelningen för Mekanik.
 BORGGUIST, W., överdirektör, 31. FORSSBLAD, NILS, direktör, 30. Valda av avdelningen Svenska Elektroingenjörsföreningen.
 SUNDAHL, ESKIL, arkitekt, 31. GAHN, WOLTER, arkitekt, 30. Valda av avdelningen Svenska Arkitektföreningen.

¹ Årtal efter namnet anger innehavarens första år i befatningen.

SERRANDER, MAURITZ, major, 30. WRETLIND, E. PAUL, civilingenjör, 31. Valda av avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst.
 ODELBERG, AXEL, direktör, 31. CARLBORG, HARALD, förste byråingenjör, 31. Valda av avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap.
 SCHOERNER, YNGVE, marinöverdirektör, 31. NORDSTRÖM, VILHELM, civilingenjör, 31. Valda av avdelningen för Skeppsbyggnadskonst.
 BORELIUS, G., professor, 30. FELLENIUS, W., professor, 31. Valda av avdelningen för Teknisk Undervisning.
 FREDRIKSSON, N., undervisningsråd, 31. BERTHELIUS, FR., civilingenjör, 31. Valda av avdelningen för Industriell Ekonomi o. Organisation.

Suppleanter:

av Föreningen å stämma valda:

BOETHIUS, PER, direktör, 31.
 WAHRGREN RAGNAR, direktör, 29.
 ERIKSSON, KARL E., överingenjör, 29.
 HJORTH, RAGNAR, byggnadsråd, 30.
 VELANDER, EDV, civilingenjör, 30.

av Avdelningarna valda:

NORDSTRÖM, H. F., docent, 31. Vald av avdelningen för Mekanik.
 ERICSON, H., civilingenjör, 31. Vald av avdelningen Svenska Elektroingenjörsföreningen.
 MARKELIUS, SVEN, arkitekt, 30. Vald av avdelningen Svenska Arkitektföreningen.
 BOLINDER, NILS, byråchef, 30. Vald av avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst.
 SIEURIN, EMIL, direktör, 31. Vald av avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap.
 LJUNGZELL, NILS, civilingenjör, 30. Vald av avdelningen för Skeppsbyggnadskonst.
 DAHL, HJALMAR, O., professor, 31. Vald av avdelningen för Teknisk Undervisning.
 KÄRNEKULL, OLOF, överingenjör, 31. Vald av avdelningen för Industriell Ekonomi o. Organisation.

Vidare hava fungerat som:

Revisorer:

Ordinarie:

GUSTRIN, AXEL, förste byrådirektör, 28.
ALMQVIST, HARALD, civilingenjör, 30.
JANSSON, G. HERMAN, kapten, 30.

Suppleanter:

WERN, FREDRIK, civilingenjör, 28.
GUSTAFSSON, EMIL, bergsingenjör, 30.

Ceremonimästare:

WRETLIND, E. PAUL, direktör.

v. Ceremonimästare:

BENDZ, STELLAN, direktör.

3. Sammanträden.

Antalet sammanträden inom föreningen har under år 1931 uppgått till 61, nämligen årsmötet, som hölls i Malmö den 21—23 maj, 2 stämmor, 4 andra allmänna sammanträden med föreningen i dess helhet och 54 avdelnings-sammanträden, sålunda fördelade:

Avd. för Mekanik	7 st.
» Svenska Elektroingenjörsföreningen	13 »
» Svenska Arkitektföreningen och avd. för Väg- och Vattenbyggnadskonst gemensamt	1 »
» Svenska Arkitektföreningen	10 »
» för Väg- och Vattenbyggnadskonst	9 »
» » Kemi- och Bergsvetenskap	9 »
» » Skeppsbyggnadskonst	2 »
» » Teknisk undervisning	2 »
» » Industriell ekonomi och organisation	1 »

I ovanstående äro inräknade avdelningens för Mekanik årsmöte den 31 okt. och avdelningens för Väg- och Vattenbyggnadskonst årsmöte den 9 nov.

Genom avdelningens för Kemi- och Bergsvetenskap försorg anordnades den 20—21 maj i Hälsingborg det *tolfte allmänna kemistmötet*, som anslöt till Svenska Teknologföreningens årsmöte i Malmö.

Föreningens styrelse har under året sammanträtt 10 gånger.

4. Kommittéer.

Av nedanstående sammanställning framgår, vilka kommittéer inom föreningen, som under år 1931 avslutat sin verksamhet, resp. vid årets slut ännu fungerade:¹

1. Avslutade under år 1931.

	Avd.	Tills. år.
Kommittén för statistik angående ingenjörers arbetsförhållanden	Styr.	1925
Kommittén för ärenden angående organisation och industriell ekonomi	Styr.	1926
Kommittén för frågan om den högre lantmäteriundervisningens ordnande	Styr. V. T.	1929
Kommittén för svensk arkitektutställning i New York 1931 (tills. med Sverige-Amerika-stiftelsen)	A.	1930
Järnkonstruktionskommittén	V. A.	1930
Filmförordningskommittén	K-B, A. V.	1930
Vattendomstolsorganisationskommittén	V.	1931

2. Ännu fungerande vid utgången av år 1931.

Vagntippningskommittén	Styr.	1929
Ingenjörsanställningskontraktkommittén	Styr.	1929
Praktikkommittén (med representanter även från ett flertal korporationer och andra föreningar)	Styr.	1931
Kommittén för utarbetande av ordlista inom hiss- och transporttekniken	M.	1922
Normkommittén för provning av ånganläggningar (med 5 subkommittéer)	M.	1925

¹ Kommittéer och delegationer för beredande av föreningens eller avdelningarnas inre angelägenheter äro i regel här ej medtagna.

	Avd.	Tills. år
Normkommittén för provning av förbränningsmotoranläggningar	M.	1925
Normkommittén för provning av vattenturbiner och pumpar (med 2 subkommittéer)	M.	1925
Normkommittén för provning av kompressorer och fläktar	M.	1925
Kommittén för ånga av mycket höga tryck (tills. med I. V. A. m. fl.)	Styr., M. K-B.	1924
4 st. standardiseringskommittéer, nämligen:		
för konstruktionsfrågor	M.	1923
» verkstads- och verktygsfrågor	M.	1923
» skruvar och muttrar	M.	1923
» toleransfrågor	M.	1923
Svenska elektriska kommittén (med 3 subkommittéer)	E.	1907 (1927)
Kraftledningskommittén	E.	1911
Överströmskommittén	E.	1912
Åskledarekommittén	E.	1921
Oljenormkommittén (tills. med Sv. Elektr. verksfören. (SEF kommission N:r 5)	E.	1924
Radiokommittéen	E.	1925
Mättransformatorkommittén	E.	1926
Jorduppvärmningskommittén	E.	1929
Arkitekturtävlingskommittén	A.	1929
Kommittén för samarbete mellan svenska arkitektföreningarna (tills. med andra fören.)	A.	1930
Väg- och Vattenbyggnadstaxekom:n (för omarbetning av handbok II)	V.	1923
Kommittén för utredning om kompetens för mättningsman i stad	V.	1924
Byggherre-Konsulterande-Ingenjör-Entreprenörkommittén (Entreprenadkom:n)	V.	1928
Fönsterglaskommittén	A., K-B.	1925

5. Samarbete med andra tekniska föreningar m. m.

Årsmötet i Malmö anordnades under intimt samarbete med Skånska Ingenjörsklubben, som även visade en mycket

uppskattad gästfrihet genom att till banketten i Knutsalen som sina gäster inbjuda samtliga mötesdeltagare, vilka ej tillhörde klubben.

Utbytet av föredragshållare mellan de nordiska föreningarna har fortgått. Svenska Teknologföreningen har sålunda haft föredrag av professor d:r EDGAR SCHIELDROP från Norge och professor D:r Phil P. O. PEDERSEN (framfört av brandinspektör P. Winding) från Danmark, samt föranstaltat om föredrag inför Tekniska föreningen i Finland och Suomalaisten Teknikkojen Seura av generaldirektör G. MALM: »Statens affärsverksamhet i Sverige och några erfarenheter därifrån.»

Föreningen har under året ingått som korporativ medlem i Internationale Vereinigung für Brückenbau und Hochbau samt föranstaltat om tillkomsten av en delegation med representanter även för vissa ämbetsverk m. fl. för att verka för nämnda sammanslutnings intressen i Sverige.

På inbjudan av Svenska Byggnadsentreprenadföreningen har föreningen utsett två representanter att delta i en utredning angående åtgärder till främjande av sakkunskap och ekonomisk vederhäftighet inom entreprenadväsendet, i vad rör väg- och brobyggnader.

Då der Verein Deutscher Ingenieure den 28 juni högtidligt höll sitt 75-års jubileum företrädde S. T. F. av sin ordförande, direktör S. NAUCKHOFF, som även överlämnade en adress, och vid firande av 100-årsminnet utav Faraday's upptäckt av elektromagnetiska induktionen i London 21—23 sept. representerade överdirektör W. BORGQUIST Svenska Teknologföreningen och dess avdelning Svenska Elektrotekniska föreningen. Vid XIII. Intern. Housing and Town Planning Congress i Berlin 1—5 juni hade Svenska Teknologföreningens avdelning Svenska Arkitektföreningen arkitekt KURT VON SCHMALENSEE som representant.

Sistnämnda avdelning var av The Architectural Association i London inbjuden till England 2—18 juni. Här deltog ett 20-tal ledamöter med damer. Färdledare var arkitekt Albin S:son Stark.

Samma avdelning har även på inbjudan av The Architectural League of New York den 18—25 april anordnat en svensk arkitektutställning i New York.

Att samarbete med delegerade för vissa tekniska äm-

betsverk vid utredning om betongnormer m. m. hade utsetts civilingenjör FREY SAMSOE med civilingenjör G. CHATILLON-WINBERGH som suppleant.

Föreningen har även genom särskilt utsedda personer medverkat i Svenska Brandskyddsföreningens studiekursnämnd, Sveriges Industriförbunds arbetsledareinstitutets studiekurskommitté och vid bildande av Svenska studiekommittén för svetsningsfrågor.

I Svenska Väginstytutets direktion representeras föreningen för perioden 1 juli 1931—30 juni 1932 av byråchefen, överstelöjtnant NILS BOLINDER och civilingenjör NILS WIBECK, och i Sveriges Tekniskt-industriella Skiljedomsinstitutets fullmäktige hava för perioden 1932—34 för föreningen utsetts landshövding SVEN LÜBECK, civilingenjör CH. HÄSSLER och direktör S. NAUCKHOFF, med direktör ANDREAS LJUNGMAN och arkitekt HAKON AHLBERG som suppleanter.

6. Medlemskap i andra föreningar m. m.

Föreningen har under 1931 varit korporativ medlem i Intern. Verband für gewerb. Rechtsschutz; Assoc. perm. des Congrès de Navigation; Intern. Verein. für Brückenbau und Hochbau; Förbundet för svensk upplysningsfilm.

Föreningen har vidare varit representerad i

Sveriges Tekniskt-Industriella Skiljedomsinstitutets fullmäktige (Styr.);

Svenska Industriens Standardiseringskommission (Styr.);

Samarbetsdelegationen för Tekniskt museum (Styr.);

Svenska Nationalkommittén för världskraftkonferenser (Styr.);

Svenska Nationalkommittén för kemi (Avd. K—B);

Committé permanent international des Architectes (Avd. A).

Till Föreningen för hembygdsvård hava under året varit anslutna föreningens avdelningar Svenska Arkitektföreningen, Svenska Elektroingenjörsföreningen, för Väg- och Vattenbyggnadskonst samt för Kemi och Bergsvetenskap.

Avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst är även korporativ medlem i Svenska sällskapet för fotometri.

7. Stadgar, ordningsregler och arbetsordningar.

Ändring av arbetsordningen för avdelningen Svenska Elektroingenjörsföreningen, innebärande utökning av avdelningens styrelse, har fastställts.

En ny avdelning har under året bildats vid sammanträde den 15 maj med namnet »Avdelning för Industriell Ekonomi och Organisation» och arbetsordning för densamma har fastställts.

8. Föreningslokal.

Den 1 april utbröt eldsvåda å vinden över föreningens lokal. Elden spred sig hastigt, särskilt i väggfyllningen längs vindsvåningens fasad å Brunkebergstorg. Stora skador vållades genom den ymniga vattenbegjutning, som av brandkåren ansågs nödvändig. Följden var vattenskador i vissa rum ända ned till våningen två trappor upp. Av föreningens lokaler voro efter branden endast biblioteksrum, arkiv och bokmagasin användbara. Brandskad ersättningen uppgick till kr. 81 980:72. På uppdrag av Svenska Teknologföreningens Fastighetsaktiebolag igångsattes omedelbart av professor Carl Bergsten utredning om lämpligaste sättet för lokalernas iståndsättande. Enligt som resultat härav framlagt förslag uppdrogs sedermera åt kapten Harald Herrström att utföra ombyggnadsarbetet, vilket dock på grund av de kända svårigheter, som äro förenade med dylika arbeten i Stockholm, tyvärr blivit ganska fördröjt. Byggnadsplanen innebär emellertid att lokalerna efter dess genomförande skola bliva väsentligt förbättrade och rymligare än tillförne. Stora sammanträdessalen utvidgas och det lägre taket därstädes har borttagits. En takterass med ett bakom liggande rum anordnas över klubbrummen, som även utvidgats genom att de utrymmen, som tidigare disponerats av Institutet för Svensk Utlandstjänst, åter tagits i anspråk för föreningen. De nya lokalerna beräknas kunna tagas i bruk våren 1932.

9. Teknisk Tidskrift.

I utgivningsplanen har ingen väsentlig ändring vidtagits under 1931.

Antalet textsidor har varit:

	Antal textsidor		
	år 1929	1930	1931
Veckoavdelningen	688	732	670
Bergsvetenskap	96	98	92
Elektroteknik	224	240	212
Kemi	120	94	94
Mekanik	169	168	156
Skeppsbyggnadskonst	108	96	92
Väg- och Vattenbyggnadskonst ...	168	166	162
	1 573	1 594	1 478

10. Resestipendium.

Ahlsellska stipendiet för år 1931 har tilldelats civilingenjör VICTOR JANSÅ för att bereda honom tillfälle att i Tyskland, England och eventuellt Holland studera industriella reningsverk för fabrikationsvatten och avloppsvatten.

11. Polhemsfonden.

Styrelsen har tilldelat docent GUNNAR HÄGG ett understöd av 3 000:— kr. ur Svenska Teknologföreningens Polhemsfond, att utgå med 1 000:— kr. om året under tre år, räknat från den 1 juli 1931, för att möjliggöra för honom att fullfölja röntgenografiska undersökningar av övergångsmetallernas föreningar med småatomiga metaller.

12. Övriga inom föreningen behandlade viktigare ärenden.

Vid årsmötet, vilket som nämnts försiggick i Malmö den 21—22 maj under mycket energisk medverkan av Skånska Ingeniörsklubben, hölls första dagen föredrag av generaldirektör AXEL GRANHOLM: »*Några uppgifter och reflexioner rörande statsbancelektrifieringen*» och av överingenjör DAVID ANDERSSON: »*Betongkonstruktioner för pappers- och cellulosa-fabriker, särskilt med hänsyn till brandsäkerhet, ventilation och isolering*», varefter besök gjordes vid Limhamn, där kalkbrott

och cementfabrik besågos under ledning av direktör ERNST WEHTJE J:OR och bergsingenjör N. BRANDBERG. Andra dagen upptog programmet ett föredrag av professor dr phil. P. O. PEDERSEN: »*Om Teknikken og de eksakte Videnskaber*», som dock på grund av förhinder för professor Pedersen upplästes av brandinspektör P. VINDING, vidare ett föredrag av överingenjör CH. BIRCH-IENSEN: »*Den svensku sockerindustrien*» samt en diskussion om »*Ordnanndet av teknologernas och de unga ingenjörernas arbetspraktik*» med inledningsanföranden av professor TORE LINDMARK, undervisningsrådet NILS FREDRIKSSON och civilingenjör HJALMAR SCHULTZ. I anslutning härtil har sedermera utredning i detta ärende igångsatts genom en kommitté med medlemmar ej blott från Svenska Teknologföreningen, utan även sådana utsedda av Tekniska Högskolan, Chalmers Tekniska Institut, dessa båda läroanstalters elevkårer, Sveriges Industriförbund samt flertalet av de med Svenska Teknologföreningen samarbetande tekniska föreningarna.

Dagen efter årsmötet, pingstaftonen den 23 maj, var ägnad åt olika utflykter i Skåne och Danmark.

Vid föreningens allmänna sammankomster hava ytterligare förekommit följande föredrag m. m.

Vid ordinarie sammanträde den 18 februari: »*Ljudfilms-teknik*», föredrag av civilingenjör SIXTEN E:SON FLACH med åtföljande demonstration i China-biografen och »*Del nya Turkiet, dess naturliga och tekniska förutsättningar*», föredrag av ingenjör OTTO CYRÉN. Vid ordinarie stämma den 18 mars: »*Klassisk og nytt i mekanikken*», föredrag av professor dr EDGAR SCHIELDROP. Vid extra sammanträde den 12 maj: »*Beredskapsarbetena ur teknisk synpunkt*», föredrag av generaldirektör GÖSTA MALM med åtföljande diskussion. Vid ordinarie sammanträde den 14 oktober: »*Mål och medel inom modern husbyggnad*», diskussion med inledningsanföranden av arkitekt WOLTER GAHN och civilingenjör G. CHATILLON-WINBERGH. Vid extra allmänt sammanträde den 10 november: »*Den moderna astronomiens mål och tekniska hjälpmedel*», föredrag av professor BERTIL LINDBLAD med därpå följande demonstration av K. Vetenskapsakademiens nya observatorium vid Saltsjöbaden. Vid ordinarie stämma den 18 november: »*Något om fartygstyper*

i svenska handelsflottan genom tiderna», föredrag av direktören dr-ingenjör HUGO HAMMAR.

Av föreningens verksamhet i övrigt är att särskilt anteckna den andra föreläsningkursen i industriekonomiska och sociala frågor, som hölls den 26—28 mars under stor tillslutning — de därvid hållna föredragen äro utgivna i tryck — samt en under hösten ordnad föreläsningsserie angående »Materiens byggnad», under medverkan av professorerna G. Borelius, E. Hulthén, O. Klein, D. Enskog och A. Westgren, som väckte mycket starkt intresse bland ett talrikt auditorium.

Utlåtanden hava avgivits över särskilda sakkunnigas betänkanden och förslag rörande filmförordningar (avd. K och B, A, V), om lantmäteriundervisningens ordnande vid tekniska högskolan (avd. V) och om vattendomstolarnas omorganisation (avd. V).

Angående vissa statens tekniska verks delegerades förslag till normalbestämmelser för järnkonstruktioner har även lämnats utlåtande (avd. V). Inom föreningen (avd. V och A) hava nya normalbestämmelser för murtegel blivit antagna i samförstånd med Sveriges Tegelindustriförening.

Angående 10 st. standardiseringsärenden hava utlåtanden (avd. M) avgivits till Sveriges Maskinindustriförenings standardiseringskommission. De av avdelningen för Mekanik och avdelningen Svenska Elektroingenjörsföreningen bedrivna normarbetena hava fullföljts och bidrag av statsmedel har för ändamålet åtnjutits.

13. Handböcker, handlingar och skrifter.

I serien Svenska Teknologföreningens Handböcker ha under året följande böcker utgivits:

VI. *Normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel.* Antagna år 1931 av Svenska Teknologföreningen genom dess avdelningar Svenska Arkitektföreningen och avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst samt av Sveriges Tegelindustriförening.

XXXII. Sen 6. *Personhissar och sjukhissar. Normblad för schakt, korgar och maskinrum.* Utarbetade av Elektriska Standardiseringskommittén. Fastställda av Svenska Indu-

striens Standardiseringskommission den 14 juli 1930 som svensk standard.

XXXIII. Sen 7. *Regler och råd beträffande utförandet av byggnadsåskledare.* Utarbetade av Svenska Elektroingenjörsföreningen och godkända den 23 januari 1931. Godkända av Elektriska Standardiseringskommittén den 16 april 1931. Godkända av Svenska Industriens Standardiseringskommission.

Av föreningens handlingar hava under året utkommit:
232/1. *Förslag till normer för utförande och provning av elektriska kokplattor*, utarbetade av Elektriska Standardiseringskommitténs utskott för kok- och värmeapparater.

233/1. *Förslag till regler och råd beträffande utförandet av byggnadsåskledare*, utarbetat av Svenska Elektroingenjörsföreningens kommitté för byggnadsåskledare.

234/3. *Skrivelser till behandling vid Svenska Teknologföreningens ordinarie stämma* den 18 mars 1931. Styrelsens berättelser för år 1930. Revisorernas berättelse för år 1930. Valkommitténs förslag till kandidater vid de enligt stadgarnas § 16 föreskrivna val. Svenska Teknologföreningens Avdelningars årsberättelser för år 1930. Svenska Teknologföreningens Fastighets A-B:s styrelse- och revisionsberättelser för år 1930.

235/4. *Förslag till normer för mättransformatorer*, utarbetat av Svenska Elektroingenjörsföreningens, avd. av Svenska Teknologförening, kommitté för mättransformatorer.

236/11. *Skrivelse från styrelsen till föreningens stämma* den 18 november 1931 med förslag till budget för år 1932.

Av föreningens skrifter har under året utkommit:

9. Föredrag hållna vid av Svenska Teknologföreningen anordnad kurs i sociala och industriekonomiska ämnen den 26—28 mars 1931.

14. Gåvor.

Föreningen har haft glädjen att mottaga en donation å ytterligare femtusen kronor från överingenjör FREDRIK FORSBERG att tilläggas den av honom stiftade understödsfonden. Till Kamrathjälpsfonden hava under året influtit gåvor om sammanlagt 1 568:93 kronor.

Från *A.-B. Göteborgs Bank* har föreningen fått som gåva 30 st. preferensaktier i Svenska Teknologföreningens Fastighetsaktiebolag med samtliga kuponger.

15. Biblioteket.

Vid eldsvådan den 1 april härjades bl. a. vinden, där största delen av den äldre, delvis oersättliga, litteraturen förvarades. De uppbrända tidskrifterna ha till en mindre del ersatts, dels genom gåvor dels genom inköp.

Bibliotekslokalerna äro helt oskadade, men ha måst användas till kansli och expedition, vilket inverkat ofördelaktigt på bibliotekets frekvens; även utlåningssiffran har nedgått.

Förvaringsrummen för bibliotekets växande samlingar ha tyvärr även genom branden blivit otillräckliga, så att en del måst deponeras å Tekniska Högskolans Bibliotek. Denna deposition — c:a 20 hyllmeter — har särskilt katalogiserats för att underlätta utlåning.

Bokförrådet nedgick genom branden från c:a 22 500 till c:a 14 000 band men genom den ökning, som tillkommit under året, steg bandantalet vid årets slut till c:a 14 800.

Antal löpande tidskrifter är 410.

Under året hava tillkommit följande viktigare publikationer och verk:

a) genom gåvor:

- av civilingenjör G. W:son Cronquist en större, förr professor Cronquist tillhörig, samling böcker och tidskrifter, omfattande huvudsakligen kemisk- och kemisk-teknisk litteratur från 1700- och 1800-talen.
- » Stora Kopparbergs Bergslags A-B:s bibliotek: 22 äldre årg. av *Engineering*.
 - » civilingenjör N. Telander: *Tidskrift för praktisk byggnadskonst och mekanik 1850—1853* samt *The Artizan 1851—55*.
 - » fru Maria William-Olsson: 15 äldre årg. av *Journal of the Iron and Steel Institute* och 18 årg. av *Carnegie Scholarship Memoirs*.
 - » Ackumulator-Fabriks AB. Tudor: *Elektrotechnische Zeitschrift 1900—1910*, *Elektrotechnischer Anzeiger 1900—1910*, *Annalen der Elektrotechnik 1906—1909*.

av K. Vattenfallsstyrelsens bibliotek: *Hydrografiska byråns årsböcker 1908—1918* och en del äldre kalendrar.

- » ingenjör H. Lamm: en större samling äldre böcker, som tillhört ingenjör Oscar Lamm.
 - » arkitekt R. Enblom: *Deutsche Bauzeitung 1888—1923* och *Architectural Record 1804—1906*.
 - » direktör C. Wahren: *Holmens Bruks och Fabriks AB*.
 - » Tekniska Föreningen i Finland: två publikationer utgivna m. a. a. 50-års jubileet.
 - » K. Järnvägsstyrelsen: *Minnesskrift*.
 - » Morgårdshammars mek. verkstads a-b.: *Ur Morgårdshammars krönika*.
 - » bergsingenjör A. Grönwall: *Metallurgie 1910—11*.
 - » ingenjör G. Jansson: *Machinery 1910—12*.
 - » Borås stad: Karta med beskrivning över för staden upprädd generalplan.
 - » direktör H. Hammar: *Fartygstyper i Svenska Ost-Indiska Compagniets flotta*.
 - » fru N. Fogelström: en samling böcker.
 - » The American Society of Mechanical Engineers: *Transactions fr. o. m. 1927* med fortsättning allt framgent.
 - » *Fédérations des Associations Belges d'Ingénieurs: Compte-rendu des »Journées de l'Ingénieur» 1930*.
 - » Deutsche Fernkabel-Gesellschaft: *10 Jahre Deutsche Fernkabel-Gesellschaft*.
 - » *The Excavating Engineer: årg. 1929*.
 - » fil. dr. C. Sahlin: *Svenskt stål*.
 - » Skandinaviska Kredit AB.: *Minnesskrift*.
 - » Sandvikens Jernverk: »*Sandvikens Jernverk*».
 - » Byggmästarens redaktion: 25 årg. utländska tidskrifter.
 - » fil. dr. K. Åmark: *Studentkamrater vid Upsala högre allm. läroverk 1904*.
 - » resp. redaktioner och förlag: *Kruppsche Monatshefte*, *Stotz Kontakt-Römmeler Nachrichten*, *Byggnadsstyrelsens meddelanden*, *Atlas Mitteilungen aus den Forschungsanstalten*, *Hydraulik-Nachrichten*
- samt som vanligt ett stort antal kalendrar, årsböcker o. d. från firmor, föreningar etc.

b) genom byte och prenumeration:

Archiv für Eisenhüttenwesen, Fuel in Science and Practice, Civil Engineering, Journal of Science of the Hiroshima University, Japan, Zeitschrift für die ges. Textilindustrie, Revue générale des Routes, Journal of the American Welding Society, Zeitschrift für Schweissttechnik.

Följande större verk hava nyinköpts, nämligen:

Ullmans Encyklopädie, nya uppl., Engineering 1876—1905, Stadsplanekontorets karta över Stockholms stad, Rapport gén. du I:er Congrès d'Hygiène, Engelhardts Handbuch der technischen Elektrochemie, Holmgrens svenskt-tekniskt kartotek, Jernkontorets kartotek, Websters Internat. English Dictionary.

Emedan det visat sig vara av behovet påkallat att hava ökad tillgång till referenslitteratur inom de olika tekniska facken, hade biblioteket just införskaffat anbud å en del värdefull sådan, då valutaändringarna inträdde, men på grund av dessa hava inköpen t. v. fått bero.

Antalet hemlån från biblioteket har varit 837, omfattande såväl tidskrifter som böcker.

Statens verk och större industriella anläggningar anlita alltmer biblioteket, som i enstaka fall även tages i anspråk av utländska låntagare.

16. Personal.

Inga personalförändringar äro för året att omnämna.

Beträffande ekonomien avgives som vanligt särskild berättelse. — Av kostnadsskäl tryckas ej avdelningarnas berättelser tillsammans med denna berättelse, men bifogas i stället en förteckning över program vid avdelningarnas sammanträden.

Stockholm den 29 februari 1932

För Svenska Teknologföreningens styrelse.

KRISTOFFER HULDT.

/K. A. Fröman.

Föredrag och diskussioner vid avdelningarnas sammanträden under år 1931.

Avdelningen för Mekanik.

»Prov med eldfast inmurning i Värtaelektricitetsverkets pannor grupp 1», föredrag av civilingenjör HARALD F. GUSTAVSSON.

»Några intryck från min vistelse i New York 1926—1929», föredrag av civilingenjör K. A. LENNING.

»Meddelanden angående Pulvis-kopplingen i praktisk drift», föredrag av löjtnant S. WALBERG.

»Biltillverkningen vid Volvo och utsikterna för en livskraftig svensk bilindustri», föredrag av civilingenjör GUSTAF LARSSON.

»Meddelande om Brackelsbergsugnen», föredrag av bergsingenjör H. DAHLERUS.

»Die Wirtschaftliche Bedeutung des Einzelantriebes von Werkzeugmaschinen für Metall- und Holzbearbeitung», föredrag av Oberingenieur K. MELLER.

Inledningsanförande av överingenjör B. H. LUNDBORG till en demonstrationsfilm över Widia skärmetall.

»Svetsfogar och deras hållfasthet», föredrag av diplomingenjör O. HALLSTRÖM.

»Zündung, Verbrennung und Explosion» av Professor Dr. D. AUFHÄUSER.

»Transitbromsen», föredrag av ingenjör ERIK ANDERBERG.

»Nomylagret, ett nytt radiallager enligt Michelprincip», föredrag av överingenjör G. WALLGREN.

»Teoretisk och experimentell analys av Nomylagret», föredrag av docenten dr. F. ODQVIST.

»Några nutida stridsmedel», föredrag av major J. NYBERG.

Avdelningen Svenska Elektroingenjörssällskapet.

»Perak-anläggningen, en elektrifiering i tropikerna», föredrag av civilingenjör C.-F. BOBECK.

»Fjärrmätning och fjärrkontroll», diskussion med inledningsanföranden av 1. byråingenjör H. FRANSEN: »Kraftverksmannens synpunkter»; Civilingenjör EDY VELANDER: »Översikt av de tekniska hjälpmedlen»; Civilingenjör S. NORDSTRÖM: »Möjligheter för utnyttjande av kommersiella svagströmsförbindelser»; Ingenjör W. HESSELIUS: »Siemens & Halskes impulsfrekvenssystem»; Civilingenjör R. PHILIPSON: »Översikt av ytterligare några system».

»Från telegrafverkets försöksstation i Stockholm till rundradiostationen i Spånga, exposé över en rundradioanläggnings utveckling», föredrag av linjeingenjör E. MAGNUSSON.

»Vilka krav kunna och böra ställas på spänningsregleringen i stad och på landsbygd»? diskussion med inledningsanföranden av: Byrådirektör F. JACOBSSON: »Spänningsreglering på landsbygden»; Byråingenjör E. ERIKSON: »Spänningsreglering i större städer»; Tekn. dr. I. HERLITZ: »Moderna hjälpmedel för spänningsreglering inom fördelningsnäten».

»Ausgleichsvorgänge in der Telegraphen- und Fernsprechtechnik», föredrag med demonstrationer av professor E. KÜPFMÜLLER.

»Konkurrensen mellan motorgeneratorer, enankaromformare och kvicksilverlikriktare», föredrag av civilingenjör G. THIELERS.

»Kondensatorn som amplitudskydd vid högre driftspänningar, jämförd med moderna amerikanska överspänningskydd», föredrag av tekn. dr. R. LUNDHOLM.

»Driftledning och samkörning vid Statens centralblock», föredrag av 1. byråingenjör H. FRANSEN.

»Om automatiseringen av Stockholms telefontät», föredrag av 1. byråingenjör H. THUNELL.

»Die wichtigsten Punkte aus der Entwicklung des Expansionschalters», föredrag av Dr. F. KESSELRING.

»Om äldre och nyare metoder för nätljudskompensation vid radioapparater», föredrag av civilingenjör E. LÖFGREN.

»Kort meddelande angående några märkligare nyheter vid internationella högspänningskonferensen i Paris i somras», föredrag av civilingenjör EDY VELANDER.

»Jordlinans skyddsvärde och ekonomiska berättigande», diskussion med inledningsanföranden av professor S. VELANDER och överingenjör TH. BJÖRGERD.

»Naturliga känslighetsgränser vid elektriska mätningar», föredrag av docent G. ISING.

Avdelningen Svenska Arkitektföreningen.

»Kunst og Trafik», föredrag av arkitekt STEEN-EILER RASMUSSEN.

»Vår förenings uppgift och dess ekonomi», föredrag av arkitekt E. G. ASPLUND.

»En resa till New York och Moskva», föredrag av arkitekt A. VON SCHMALENSEE.

»Förslag till normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel», diskussion med inledningsanförande av professor H. KREÜGER.

»1930-års trafikkommittés förslag till regleringsplan för trakten kring slussen», föredrag av ingenjör GUSTAF LUNDBORG och arkitekt TAGE WILLIAM-OLSSON.

»Rummets dagsbelysning i bostadshus och sjukhus», föredrag av professor EINAR KEY och arkitekt SVEN WALLANDER.

»Demonstration av H. S. B:s anläggningar vid Årsta Havsbad» av arkitekt S. WALLANDER.

Besök vid Katarina Realskola med demonstration av arkitekterna DAVID DAHL och PAUL HEDQVIST.

»Skildringar från Arkitektföreningens Englands-resa», föredrag av arkitekt ALBIN S:SON STARK och professor MARTIN OLSSON.

»Redogörelse för Oslo Arkitektförenings 25-årsjubileum», föredrag av professor ERIK LALLERSTEDT.

»Förslag till ny arbetsordning för föreningen», föredrag av arkitekt ESKIL SUNDAHL.

»Tävlingsförslagen till nytt konserthus i Göteborg», demonstration av professor CARL BERGSTEN.

»Svenska arkitekturutställningen i New York», föredrag av generaldirektör IVAR TENGBOM.

»Intryck fra en rundtur i Europa», föredrag av arkitekt GUDOLF BLÅKSTAD.

»En resa till Orienten», föredrag av arkitekt ÄRLAND NORÉEN.

Avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst.

»Revy över vad som hänt under år 1930»: »inom brobyggnads- och byggnadstekniken», redogörelse av ingenjör NILS A. RANOW; »inom järnvägstekniken», av bandirektör YNGVE A. SIMONSSON; »inom kommunaltekniken», av i. ingenjören JOHN BERGSTRÖM; »inom vattenkrafttekniken», av i. byråing. K. J. PEDER WITTRÖCK och »inom vägbyggnadstekniken», av vägingenjör ERNST AUGUSTINSSON.

»Om Nya Zeelands vattenkraft, intryck från en resa», föredrag av civilingenjör P. WILHELM WERNER.

»Det reviderade förslaget till normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel», föredrag av professor HENRIK KREÜGER.

»Om ekolodning», föredrag av fil. lic. PER COLLINDER.

»Geologisk terrängbedömning», föredrag av fil. dr. OLOF TAMM.

»Betongklinker (lerklinker och lätta betongkonstruktioner därav)», föredrag av civilingenjör EMRIK LINDMAN.

»Förslag till reningsanläggningar med samlingsledningar för avloppsvattnet i Stockholm», föredrag av gatudirektör NILS K. SUNDBLAD.

»Den nya Tranebergsbrons konstruktiva anordningar», föredrag av major ERNST NILSSON.

»Förslaget till vattendomstolarnas omorganisation», föredrag av major MAURITZ SERRANDER.

»Väg- och vattenbyggnadsfrågor i Grekland», föredrag av civilingenjör WALO FINNÉ.

»Kongressintryck från den gamla sjöfartsstaden Venedig och annorstädes», föredrag av överingenjör AXEL EKWALL.

»Några intryck av modern italiensk hamnbyggnadsteknik», föredrag av kapten HERMAN JANSSON.

Avdelningen för Kemi- och Bergsvetenskap.

»Malefinheden i Tekniken», föredrag av professor dr. techn. A. H. M. ANDREASEN.

»Laboratoriestandard och aktuellt forskningsarbete på anrikningsområdet i Nordamerika och England», föredrag av bergsingenjör STURE MÖRTZELL.

»Härdbärande nonferrolegeringar», föredrag av bergsingenjör VILHELM CHRISTIANSEN.

»Om portlandscementets kemi. De komplexa kalkaluminathydratens konstitution och deras betydelse för cementets normala eller långsamma avbindning. Referat över undersökningar utförda i Lojo Kalkverks AB:s laboratorium i Lojo, Finland», föredrag av dr-ing. LENNART FORSÉN.

»Om eldhärdiga ställegeringar», föredrag av bergsingenjör NILS ÅRMANN.

»Motståndsmaterial till elektriska ugnar för höga temperaturer», föredrag av bergsingenjör GUNNAR NORDSTRÖM.

»Sovjetunionens femårsplan vad beträffar den kemiska industrien», föredrag av civilingenjör GÖSTA ANGEL.

»Kort översikt över fysikaliska och kemiska reningsmetoder för framställning av vattenledningsvatten», föredrag av fil. dr. BERTIL GROTH.

»Prospektering och produktion vid oljefält i Nordamerika och Rumänien», föredrag av bergsingenjör ALLAN NORDSTRÖM.

»Om högprocentiga volframkarbidlegeringar och deras tekniska användning», föredrag av civilingenjör SVEN G. LIND.

»Meddelanden från porslinsindustrien», föredrag av civilingenjör A. S. W. ODELBORG.

Avdelningen för Skeppsbyggnadskonst.

»Lindholmens regenerativsystem», föredrag av civilingenjör A. BJÖRKLUND.

»Värmeväxlingar och materials kastning vid ljusbågs-svetsning», föredrag av ingenjör LISS LUNDIN.

»Den största i Sverige byggda dieselmotorn», föredrag av ingenjör ERIK HOLMDAHL.

»Utvecklingen av handelsfartygens djupgåenden ävensom av hamndjupen», föredrag av kommandör G. REINIUS.

»Statsisbrytaren Ymer», föredrag av marindirektör G. HALLDIN och överingenjör N. ERICSON.

»Maihaks torsionsmätare», föredrag av civilingenjör A. HAMMARSKIÖLD.

Avdelningen för Teknisk undervisning.

»Om det fysiska laboratoriets vid Tekniska Högskolan tillkomst», föredrag av professor TORE LINDMARK.

»Om fysiska laboratoriets vid Tekn. Högskolan tillkomst, utveckling och inredning», föredrag av professor G. BORELIUS, med visning av laboratoriets lokaler, apparatuppsättning m. m.

»Om erfarenheter från studieresor under sommaren 1931», föredrag av professorerna S. VELANDER, A. LILJESTRÖM och D. ENSKOG.

»Om 1700-talets modellkammare och de från denna bevarade och nyligen restaurerade modellerna», föredrag av intendent T. ALTHIN, med visning av de i högskolans biblioteksbyggnad uppställda modellerna.

Avdelningen för Industriell Ekonomi och Organisation.

»De ekonomiska gränserna för mekaniseringen», föredrag av överingenjör ERIK AUG. FORSBERG.

»Den industriella utvecklingens inverkan på arbetsledarens uppgifter», föredrag av direktör LARS BLUME med diskussionsinlägg av direktör GUNNAR JACOBSSON och doktor GÖSTA EKELÖF.

»Kontorets organisation i jämförelse med fabriken», föredrag av överingenjör TARRAS SÄLLFORS.

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed till föreningens stämma den 17 mars 1932 överlämna redogörelse för den ekonomiska förvaltningen under år 1931.

Ej heller under år 1931 hava årsavgifterna från ledamöter bosatta i landsorten uppgått till det belopp, som beräknats i budgeten. Orsaken härtill är densamma som föregående år, nämligen, att den nedsättning med 5:— kronor av denna årsavgift, som skedde, icke helt motsvarat förhoppningarna på ökad anslutning. Den stadiga ökningen av antalet ledamöter i Stockholm har dock medfört kompensation härav, ty det totala beloppet av inlutna årsavgifter överstiger budgetens belopp.

Årets rörelse har framför allt rönt inflytande av den våldeld, som den 1 april 1931 övergick föreningens lokaler. Beräknad inkomst av uthyrning och klubbmöte har uteblivit under de tre sista kvartalen. Vissa lokalomkostnader, nämligen belysning och rengöring m. m. hava av samma anledning blivit mindre, under det att en del oberäknade sammanträdeskostnader tillkommit.

Sammanträdeskostnaderna hava beräknats till 3,500:— kronor men uppgått till 7,067:92 kronor. Överskridandet är att till en del tillskriva ovannämnda orsak men huvudsakligen förläggandet av årsmötet till Malmö, med därmed förknippade större kostnader för mötet.

Genom eldsvådan den 1 april fick föreningen vidkännas betydande skador på sitt bibliotek och inventarier. Av biblioteket beräknas ca 8 500 volymer hava förstörts av eld och vatten. Det brunna utgjorde visserligen den äldre och därför mindre efterfrågade delen av biblioteket, men dock värdefull och dyrbar att återskaffa, i vissa fall oersättlig.

Skadorna på biblioteket och inventarierna ersattes av Stockholms Stads Brandstodsbolag till försäkring av lös-